

La recol·lecció del pas del temps en Ignasi Aballí

FINA PADRÓS VIVET

Espanha, artista y profesora universitaria no departamento de pintura, Facultad de Bellas Artes, Universidad de Barcelona.

Artigo completo recebido a 13 de janeiro e aprovado a 30 de janeiro de 2013.

Resum: Ignasi Aballí (Barcelona, 1958) treballa amb els conceptes del rastre del temps i el seu fluir. El deixar fer-se de l'obra. L'esperar una acumulació pacient de temps. Conceptes de visibilitat i invisibilitat, d'absència i presència, d'estabilitat i mobilitat. Les seves premisses són: «fer més amb menys» o «com pintar sense pintar».

Palaures clau: Ignasi Aballí / temps / acumulació / pols / conceptualisme / rutina.

Title: *The time flux recolection at Ignasi Aballí*

Abstract: *Ignasi Aballí (Barcelona, 1958) works with the concept of trace of time and its flow. Work is done by itself. The wait for the patient accumulation of time. The concepts like visibility and invisibility, absence and presence, stability and mobility. His aims are: «doing more with less» or «how painting without painting».*

Keywords: *Ignasi Aballí / time / accumulation / dust / conceptualism / routine.*

Introducció

Ignasi Aballí pertany a una generació d'artistes catalans (juntament amb Pep Agut o Mabel Palacín) que als anys noranta recuperaren les estètiques conceptuals, les reflexions sobre el procés creador i la condició política de l'art. Aquest artista bàsicament té dues línies de treball: per una banda, una de més propera al minimalisme, on l'activitat mínima, el gest minúscul i la modificació d'allò quasi imperceptible l'acosten al corrent antiformalista i conceptual. Per altra banda, la utilització de la ficció com a material, que l'emparenta amb els artistes que a finals dels vuitanta van treballar amb el cinema i el vídeo (Marí, 2005). En aquest article em centraré en les obres més minimalistes, que són aquelles que considero que recol·lecten el temps, les que són lentes de fer i lentes de percebre — perquè Aballí, amb la seva investigació, proposa a l'espectador un repte: percebre una obra en la qual ell dona les mínimes pistes possibles i no fa cap concessió.

1. La recol·lecció del pas del temps

Tot i que en els seus inicis Aballí practicava una pintura en el format més tradicional, ben aviat s'adonà que no necessitava el paisatge ni la figura. Alhora també es va voler desprendre de la imatge, i ben aviat va acabar fent monocroms on la pintura i el tema de la naturalesa eren substituïts per matèries primeres com el sofre, el ferro, el carbó o la cendra, entre altres, per construir superfícies homogènies. Cada cop va anar reduint i eliminant els elements referencials. Així podia parlar de la problemàtica de la pintura sense pintar, perquè Aballí sempre parla de pintura. Seguint un procés lògic va començar a fixar-se en les possibilitats dels aspectes quotidians propers a ell i que observava en el seu propi estudi, com per exemple la llum, la pols, retalls de diari i tot de materials sovint invisibles, que faria servir com si fossin pintura per tal de buscar els límits de la pintura mateix. Així, per una banda trobem l'artista que desapareix com a subjecte, prenent distància de l'obra i deixant que l'acumulació de la pols o l'acció corrosiva del sol sobre els materials constitueixin cada treball, on ell sols disposa les condicions perquè l'acció succeeixi i espera pacientment. I per una altra banda trobem el creador que col·lecciona, inventaria i disposa meticulosament les informacions dels diaris, ja que, com la pols, els diaris són la constatació de la fugacitat del temps: una lectura superficial del que ha passat en un dia i es passa a la següent edició de l'endemà.

Aballí segueix una rutina que li serveix per estar en contacte continu amb els projectes que té en curs. Cada dia retalla el que li interessa del diari abans de llençar-lo. És un acte mecànic, ja que les rutines li permeten estructurar i mantenir el sentit de la seva feina. Dia rere dia recull informació, o guarda les restes de roba acumulades a l'assecadora per construir al cap de dos anys una obra amb tots els teixits dins una vitrina, o fins i tot recull diàriament la pols acumulada al seu estudi i la guarda en pots de vidre ordenats en una prestatgeria. Els seus projectes es defineixen a partir d'una idea molt precisa que es pot desenvolupar durant un període molt llarg de temps — a vegades anys — durant el qual aquesta idea inicial no es transforma gens, sinó que és materialitzada igual com la va concebre.

El temps, per a l'artista, és un element fonamental que vehicula les implicacions subjectives d'un treball neutre i analític: esdevé un agent constructor, com ens demostra en les obres fetes a partir de la llum, per exemple *Sis finestres* (1993) (figura 1). Aquestes peces són un conjunt de grans plafons de cartó en format pictòric on la representació — les siluetes de finestres — ha estat construïda per l'impacte de la llum solar mitjançant una exposició deliberada i controlada a l'estudi de casa seva. Paradoxalment, la llum que en algunes situacions esdevé un element destructor, aquí construeix el contingut dels quadres

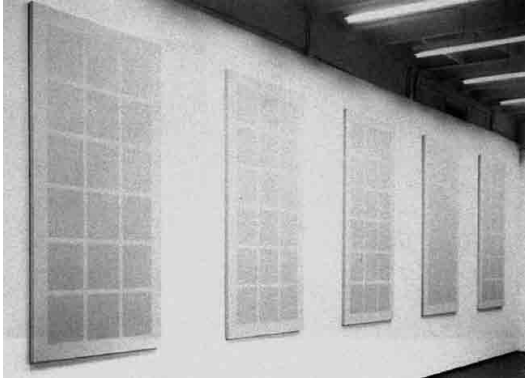

Figura 1 · Ignasi Aballí (1993).
Sis Finestres. Llum solar sobre cartró.
 210 x 115 cm cada un

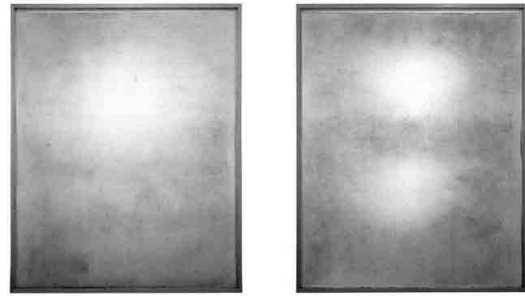

Figura 2 · Ignasi Aballí (1998).
Bufades (desaparició). Paper i pols.
 130 x 105 cm cada un

Figura 3 · Ignasi Aballí (1995).
Pols. Pols sobre vidre i làtex, dimensions variables cada un

i els estructura. És el material pictòric que obra noves vies d'investigació per a la pròpia pintura. És aquí on el pas del temps es fa més visible. Moltes de les seves obres, com *Bufades (desaparició)* (1998) o *Pols* (1994 i 1996), ens remeten a una espera, a una acumulació pacient, a una recol·lecció constant d'elements efímers i sovint imperceptibles, de caràcter brut, on la formalització deriva cap a peces molt complexes i difícils de manipular i conservar. Algunes de les produccions s'han de refer de nou cada cop que es volen mostrar al públic.

Tornant a l'obra anomenada *Bufades (desaparició)* (1998), aparentment se'ns mostren uns dibuixos fets amb pols i en posició vertical. Es tracta d'uns papers plens de polsim i amb algunes zones netes. Suposem que l'artista els ha posat damunt una taula o a terra en posició horitzontal a la manera de contenidors i ha deixat que s'acumulés aquest element a sobre seu. Després sembla que Aballí ha bufat per netejar parts del paper i posteriorment n'ha fixat les partícules que hi restaven. Es tracta de cinc quadres de 130 x 105 cm (figura 2) que són mostrats a l'espectador penjats en una paret com si es tractés d'un quadre o d'una pintura (Miró, 1999). I és aquí on hi ha la màgia d'aquest artista que

transforma un material que podríem qualificar de brut i poc atractiu en unes peces sublimes i extremadament pulcres, per fer-nos visibles les coses de què sempre ens anem desfent, que ens fan nosa i respecte a les quals mai no ens hauríem pensat que ens aturariem a fixar-nos-hi des d'un punt de vista estètic. La pols com a element generador ens parla de la vida i el seu transcurs. En altres ocasions trobem que aquest material que utilitza ha abandonat el suport pictòric per esdevenir una altra cosa. Per exemple quan l'aplica directament sobre les finestres del museu de Granollers l'any 1996, qüestionant així la deixadesa que no es pot permetre un espai públic, però que en canvi sí que pot ser tolerada en un àmbit privat (figura 3).

En les obres titulades *Calendaris 2003, 2004, 2005 i 2006* Aballí fa una mena de calendari distribuït per mesos. Es tracta d'una obra on es recullen tres-cents seixanta-cinc imatges significatives de tot un any ordenades cronològicament i disposades al lloc de la data. Curiosament, si es comparen les imatges dels *Calendaris* dels anys 2004, 2005 i 2006 resulta que són molt similars i que constitueixen una mena de bucle en el qual es van repetint els temes, tot i ser aparentment diferents. Això demostra que estem immersos en un contínuum (Torres, 2007). En aquestes obres es pot valorar si realment es produeix una evolució. Són obres en les quals advertim l'acumulació, la descontextualització i la reiteració dels elements. Una altra obra on també es percep aquesta voluntat de quantificar la realitat és la sèrie *Llistats (1997-2012)*, que va iniciar el 1997. És una sèrie en la qual ha treballat durant més d'una dècada (Espejo, 2012) i on presenta unes llistes de paraules amb noms de persones, objectes i xifres extretes dels rotatius. Es tracta d'unes peces fetes a partir de paraules retallades de diverses notícies, que tant poden ser països o xifres de morts i desapareguts, que després ell ordena sense fer referència a la procedència. Aquest retalls els enganxa damunt un paper que després fotografia. La imatge resultant és una acumulació de dades que no representen res però que ho representen tot: ens evidencien el bombardeig que rebem diàriament dels mitjans de comunicació i que tenim tant assimilat que gairebé no ens afecta. L'artista, amb aquestes llistes, ens dóna una bufetada de claredat, ens fa adonar de tot i d'un sol cop (figura 5).

A la sèrie d' *Els Inventaris* utilitza la mateixa estratègia, *Classificats (rosa)* (2007) en aquest cas són llargues llistes exhaustives on es reflecteixen diferents aspectes de la realitat, com són les llengües, les monedes, els moviments filosòfics, les professions, les religions, els medicaments, la loteria, etc. (figura 4).

El seu interès pel cinema es veu reflectit en l'obra *Coming Soon (Pròximament)* (2005), la qual suposem que fa referència a una projecció de l'anunci d'una pel·lícula que no acaba mai de projectar-se. És la promesa de quelcom que ha de venir. De fet, el vídeo només és la projecció de les paraules *Coming*

Figura 4 · Ignasi Aballí (2007) *Classificats (rosa)*.
Pintura i impressió digital. 200 × 190 cm

Figura 5 · Ignasi Aballí (2004) *Llistats (Temps Un any)*, impressió digital sobre paper fotogràfic,
150 × 105 cm

Soon, on les lletres blanques brillen sobre el fons negre. L'espectador és castigat a l'espera del que ha de seguir.

Conclusió

L'obra d'Ignasi Aballí explora els límits de la pintura, i per fer-ho utilitza elements quotidians com a base del seu procés artístic, utilitzant moltes vegades recursos tradicionals. Dins aquest context, el temps és un objecte de treball més que li permet donar noves possibilitats de lectura. En els seus treballs no hi ha res gratuït, utilitza els mínims recursos possibles, els suficients perquè continguin el significat i el procés. Perquè per a ell no és possible una aprehensió de les obres per part de l'espectador d'una manera ràpida i superficial, sinó que requereixen un temps lent d'observació i reflexió. Ens convida a aturar-nos i a mirar.

Referències

- Espejo, Bea (2012) *Ignasi Aballí, Les rutines són una manera conscient del pas del temps, d'intentar entendre'l...* el cultural. El Mundo.es. <http://www.elcultural.es/secciones/Entrevistas/0/0/3>. Publicat el 05/05/2012
- Marí, Bartomeu (2005) *Retrat del real per l'absència*. Diversos autors, 0-24 h, Ed.

- MACBA, Serralves, Ikon, .
- Miró, Neus (1999) *Dors/Profús*. Catàleg. *Matèries innòcues: sense additius ni conservants*. Mataró. ISBN: 84-95127-42-3
- Torres G., David (2007). Ignasi Aballí. Hacia una relectura de la pulsión negativa en arte. Biennal de Venècia, 2007. <http://www.davidgtorres.net/spip/spip.php?article1>